

ПРАБЛЕМА РАЗВІЦЦЯ АГРАРНАЙ ЭКАНАМІЧНАЙ НАВУКІ

Хацелася б спыніцца на некаторых напрамках развіцця аграрнай эканамічнай навукі ў сучасных умовах. Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт, які я прадстаўляю, сфарміраваў значны патэнцыял эканаміст-агранікаў рознага профілю: эканамістаў, спецыялістаў па кіраванні і менеджменту, фінансах і крэдыту, уліку і аналізу і інш. Гэтыя спецыялісты сканцэнтраваны на чатырох спецыялізаваных кафедрах. На гэтых кафедрах і ў навуковых падраздзяленнях працуе каля 60 навуковых супрацоўнікаў, уключаючы пяць дактароў навук, прафесараў. На жаль, гэты патэнцыял пакуль задзейнічаны ў асноўным у навучальнym працэсе. Безумоўна, творчае аб'яднанне з эканамістамі-агранікамі ААН прынесла б добрыя вынікі і адначасова можна было б перакласіць частку пошукаў праблем на інстытуцкі бюджет.

Новому саставу ААН неабходна звярнуць самую сур'ёзную ўвагу на ўмацаванне фінансавага становішча прадпрыемстваў і арганізацый, што ўваходзяць у яе сістэму, паколькі фінансавыя праблемы знаходзяцца за межамі АПК — у галінах прамысловасці, што выпускаюць сродкі вытворчасці для сельскай гаспадаркі.

Ільготы па падатках для сельскагаспадарчых прадпрыемстваў не дадуць прыкметнага выніку. Паўтара дзесятка падаткаў, якімі абкладаюцца фондавырабляльныя для сельскай гаспадаркі галіны, у геаметрычнай прагрэсіі нарощваюць вартасць, што цяжкім грузам кладзецца на сельскую гаспадарку, павялічваючы яе затраты і сабекошт прадукцыі. У сувязі з гэтым неабходна стварыць творчыя групы вучоных з узелам спецыялістаў у галіне экалагічнага рэгулявання ў іншых галінах народнай гаспадаркі і прамысловасці, вытворча-тэхнічным аблугуўянні, будаўніцтве, гандлі, перапрацоўцы і інш.

Асаблівая праблема — цэны. Цэнаутварэннем ў рэспубліцы ніхто сур'ёзна не займаецца. Ва ўсім цывілізаваным свеце рынак кіруеца і дзяржава ўздзейнічае на эканоміку праз падаткі, крэдытынае рэгуляванне і цэны. Стыхія правіць нашай дзяржавай. Неабходна стварыць спецыяльныя падраздзяленні і творчыя калектывы, якія б займаліся дзяржаўным рэгуляваннем эканомікі аграрнага комплексу.

Адзначаецца даволі слабая сувязь паміж навукова-даследчымі падраздзяленнямі ААН. Напрыклад, распрацоўкі глебазнаўцаў маглі бытэ асновай распрацоўкі і аргументавання зямельнага кадастра і эканамічнай ацэнкі зямлі, якія ў сваю чаргу сталі бы карыснымі пры распрацоўцы памераў даходаў рэнтнага пашоджання і аргументавання зямельнага падатку. У гэтым напрамку ёсць вельмі цікавыя даследаванні М. І. Смяяна, але яны пакуль што не знаходзяць значнага практычнага прыменення.

Скарачэнні і спад вытворчасці звязаны перш за ўсё з сістэмай кіравання АПК. Катлавы метад кіравання, калі ў асобных міністэрстваў сабраны розныя галіны, не заўсёды звязаныя паміж сабой тэхналагічным працэсам, не дасць прыкметнага выніку. Кожная галіна ці асобныя прадпрыемствы стараюцца атрымаць максімум прыбылку і даходу

за кошт свайго партнёра па тэхналагічнаму працэсу. Гэта з'ява ненармальная і прывядзе да яшчэ большага раз'яднання эканомікі і яе распадзення. Тут патрэбны комплексныя даследаванні эканамістаў, і падыходы да іх паспяховага вырашэння ёсць.

У Акадэміі аграрных науک павінны быць сабраны лепшыя сілы эканамістаў-агранікаў Беларусі. Рэспубліка не багатая мінеральнымі рэсурсамі. Асноўным багаццем павінен быць інтэлект і развіццё навукаваёмістых вытворчасцяў. Гэты шлях выбралі многія развітыя краіны свету. Неабходна распрацаваць такі механізм эканамічных адносін, які б дазволіў максімальна рэалізаваць патэнцыі чалавека. Гэта асабліва датычыцца аграрнага сектара эканомікі нашай рэспублікі. Выход з крызісу аб'ектыўна існуе, але ён пакуль што не знайдзены. Абгрунтаванне канцепцыі выходу з крызісу і павінна скласці прадмет даследаванняў эканамістаў. Нанава ўтвораная Акадэмія аграрных науک павінна быць цэнтрам аб'яднання лепшых сіл вучоных-агранікаў.